

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius, el. pristatymo dėžutės adresas 188604955
mob. tel. +370 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2025-08- Nr.

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ TEIKIMO

Teikiame pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2025 m. rugpjūčio 6 d. išvadoje Nr. NV-1822 pateiktas pastabas ir pasiūlymus patikslintus Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 95, 95¹ ir 142 straipsnių pakeitimo bei Kodekso papildymo priedu įstatymo projektą (toliau – CPK projektas), Lietuvos Respublikos civilinį procesą reglamentuojančių Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktų įgyvendinimo įstatymo Nr. X-1809 priedo pakeitimo ir papildymo devintuoju⁷ skirsniu įstatymo projektą (toliau – CPRESTTAII projektas) ir Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 12 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – VGTPĮ projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai).

I. Sprendžiama problema	Įstatymų projektai parengti siekiant užtikrinti 2024 m. balandžio 11 d. priimtos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1069 dėl asmenų, užsiimančių visuomenės dalyvavimo veikla, apsaugos nuo akivaizdžiai nepagrįstų ieškinių ar piktnaudžiaujamojo pobūdžio teismo procesų (Strateginiai ieškiniai dėl visuomenės dalyvavimo) (toliau – Direktyva) nuostatų perkėlimą į nacionalinę teisę ir, tobulinant civilinio proceso teisinį reguliavimą, užtikrinti efektyvią asmenų, kurie užsiima visuomenės dalyvavimo veikla sprendžiant viešojo intereso klausimus, apsaugą nuo akivaizdžiai nepagrįstų ieškinių.
II. Siūlomos priemonės	Įstatymų projektais tobulinamas civilinio proceso teisinis reguliavimas, kad būtų sistemiškai užtikrintos galimybės fiziniams ar juridiniams asmenims, prieš kuriuos pradedamas teismo procesas dėl jų užsiėmimo visuomenės dalyvavimo veikla, taikyti Direktyvoje numatytas procesines apsaugos priemonės: 1) taikyti užstatą dėl numatomų proceso išlaidų, kurios gali apimti atsakovo patirtas teisinio atstovavimo išlaidas, ir žalos atlyginimą; 2) anksčiau laiko atmesti akivaizdžiai nepagrįstus ieškinius; 3) taikyti kitas teisių gynimo nuo piktnaudžiaujamojo pobūdžio teismo procesų dėl

	<p>visuomenės dalyvavimo priemonės (padengti visų rūšių proceso (bylinėjimosi) išlaidas, įskaitant visas atsakovo patirtas teisinio atstovavimo išlaidas; teismo procesą pradėjusiai šaliai skirti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas ar kitas vienodai veiksmingas tinkamas priemonės, įskaitant žalos atlyginimo išmokėjimą).</p> <p>Įstatymų projektų numatomo teisinio reguliavimo tikslai, priemonės, pasekmės apibūdinami ir juos pagrindžiantys argumentai nurodyti kartu su Įstatymų projektais pateiktame aiškinamajame rašte.</p>
III. Priemonių kaštai	Įstatymų projektų nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.
IV. Nauda visuomenei	<p>Priėmus Įstatymų projektus, bus įtvirtinamos asmenims, užsiimantiems visuomenės dalyvavimo veikla, palankesnės nuostatos (pavyzdžiui, teisė prašymą taikyti akivaizdžiai nepagrįsto ieškinio ankstyvo atmetimo procedūrą išdėstyti ne tik atsiliepime į ieškinį, bet ir kitame dalyvaujančio byloje asmens procesiniame dokumente ir jį pateikti teismui iki bylos nagrinėjimo iš esmės pradžios; teisė prašyti atlyginti žalą ir išlaidas, patirtas dėl ieškovo inicijuoto piktnaudžiaujamojo pobūdžio proceso dėl šių asmenų užsiėmimo visuomenės dalyvavimo veikla trečiosios valstybės teisme, ir kt.), taip pat bus sudaromos sąlygos efektyvesnei šių asmenų teisių apsaugai ir gynybai nuo nesąžiningai pareikštų akivaizdžiai nepagrįstų ieškinių dėl jų užsiėmimo visuomenės dalyvavimo veikla. Siūlomos įtvirtinti informavimo priemonės didins galimų teisių gynimo būdų žinomumą.</p>

Įstatymų projektais prisidedama prie Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. XV-54 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 455 punkto nuostatų „Žmogaus teisių gynimas ir jų įgyvendinimas taps efektyvesnis. Skatinsime žmogaus teises ginančių institucijų, ombudsmenų, taip pat nevyriausybinių organizacijų, piliečių, tarp jų mokslininkų ir žurnalistų, dirbančių žmogaus teisių apsaugos srityje, veiklą“ įgyvendinimo. Įstatymų projektais įgyvendinamas ir Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 151 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 7.4.7 papunktyje numatytas veiksmas „Užtikrinti efektyvią asmenų, kurie užsiima visuomenės dalyvavimo sprendžiant viešojo intereso klausimus veikla, apsaugą nuo akivaizdžiai nepagrįstų ieškinių (SLAPP ieškiniai), tobulinant civilinio proceso teisinį reguliavimą“.

Įstatymų projektai nenotifikuotini Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos

Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymų projektai (konkrečiai – CPK projektas) ir jų aiškinamasis raštas patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2025 m. rugpjūčio 6 d. išvadoje Nr. NV-1822 pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Pagal pateiktas pastabas ir pasiūlymus atlikti pakeitimai yra tikslinamojo pobūdžio ir nekeičia reguliavimo esmės. Pastabos, į kurias neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, aptartos, patikslinti Įstatymų projektai suderinti darbo tvarka.

Teisingumo ministerijos 2025 m. balandžio 24 d. raštu Nr. (1.11 E) 7R-1539 Įstatymų projektai pateikti išvadoms gauti Kultūros ministerijai, Teisėjų tarybai, Nacionalinei teismų administracijai, Lietuvos advokatūrai, Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybai, Vilniaus universiteto Teisės fakultetui, Vilniaus universiteto Komunikacijos fakultetui, Vytauto Didžiojo universiteto Teisės fakultetui, Vytauto Didžiojo universiteto Politikos mokslų ir diplomatijos fakultetui, Mykolo Romerio universiteto Teisės mokyklai, Žmogaus teisių organizacijų koalicijai, Žmogaus teisių stebėjimo institutui, Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centrui, Nacionalinei nevyriausybinių organizacijų koalicijai, Žurnalistų profesionalų asociacijai, Interneto žiniasklaidos asociacijai, Vartotojų aljansui, Aplinkosaugos koalicijai, Lietuvos žurnalistų sąjungai, Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjungai.

Pastabas ir pasiūlymus dėl Įstatymų projektų pateikė Kultūros ministerija, Teisėjų taryba, Vilniaus universiteto Teisės fakultetas, Interneto žiniasklaidos asociacija. Į Kultūros ministerijos siūlymą plėsti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos taikymą neatsižvelgta, argumentai pateikti ir patikslinti Įstatymų projektai su Kultūros ministerija suderinti darbo tvarka. Įstatymų projektai patikslinti pagal daugumą Teisėjų tarybos pateiktų siūlymų, patikslinti Įstatymų projektai su Teisėjų taryba taip pat suderinti darbo tvarka. Atsižvelgta į dalį Vilniaus universiteto Teisės fakulteto ir Interneto žiniasklaidos asociacijos pastabų ir pasiūlymų. Dėl po derinimo darbo tvarka likusių šių organizacijų pastabų, į kurias atsižvelgta iš dalies, parengta Įstatymų projektų derinimo pažyma. Lietuvos advokatūra apie tai, kad Įstatymų projektams pastabų neturės, informavo darbo tvarka. Kitos institucijos ir organizacijos per nustatytą terminą pastabų ar pasiūlymų Įstatymų projektams nepateikė.

Suinteresuotų institucijų, kurioms Įstatymų projektai buvo pateikti išvadoms gauti, raštai ir dėl dalies pastabų ir pasiūlymų parengta derinimo pažyma buvo pateikti Vyriausybei Teisingumo ministerijos 2025 m. liepos 17 d. raštu Nr. (1.5 E) 2T-759.

Dėl Įstatymų projektų taip pat konsultuotasi su visuomene, paskelbus juos Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje. Pastabų ar pasiūlymų negauta.

Įstatymų projektus parengė Teisingumo ministerijos Teisėkūros politikos grupės (vadovė Jolita Šlikienė, tel. +370 614 67611, el. p. jolita.slikiene@tm.lt) vyriausioji patarėja Reda Gabrilavičiūtė, tel. +370 671 85588, el. p. reda.gabrilaviciute@tm.lt.

PRIDEDAMA:

1. CPK projektas ir jo lyginamasis variantas, 6 lapai.
2. CPRESTTAII projektas ir jo lyginamasis variantas, 6 lapai.
3. VGTPĮ projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
4. Įstatymų projektų aiškinamasis raštas, 8 lapai.

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Įstatymų projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektas, 1 lapas.

6. Direktyvos ir nacionalinių teisės aktų atitikties lentelė, 42 lapai.

Laikinai einantis teisingumo ministro pareigas

Rimantas Mockus

Reda Gabrilavičiūtė, mob. tel. +370 671 85588, el. p. reda.gabrilaviciute@tm.lt